

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Տ. Տ. ՎԱԶԳԵՆ Ա-Ի
ՔԱՐՈԶԸ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ
(Հունվարի 12-ին)

«Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. Ամէն»:

«Ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն իր աւերի»:

Սիրելի հաւատացյալ ժողովուրդ,

Այս խոսքերն արտասանել է մեզանից երկու հազար տարի առաջ հենց ինքը՝ մեր Փրկիչը՝ Հիսուս Քրիստոս. այդ մասին հիշատակություն կա Ավետարանում: Ուրեմն Հիսուս ասում է. Ամեն թագաւորություն, այսինքն ամեն պետություն, որ ինքն իր մեջ բաժանվի՝ կավերվի, կխորտակվի, կքայքայվի: Սա պատմականորեն հաստատված մի ճշմարտություն է բոլոր ժամանակների ընթացքում: Մտածում եմ, թե ինչպես Հիսուս այդպիսի պատմական ճշմարտության հասավ և այդ մասին արտահայտվեց երկու հազար տարիներ առաջ մի փոքրիկ ազգի սահմաններում, հրեական աշխարհի, որն այդ ժամանակ առանձին անկախ և ինքնուրույն պետություն էլ չուներ, այլ Հռոմեական Կայսրության մեկ նահանգն էր: Սակայն այս անգամ էլ պետք է ասենք, հաստատենք, որ Հիսուս իր Աստվածային իմաստությամբ հասավ այս ճշմարտության հաստատության և արտահայտվեց իր աշակերտներին այլ մեծ ճշմարտությունների շարքին: Հիմա մենք կարող ենք հարց տալ, արդյո՞ք Հիսուսի այս երկու հազար տարիներ առաջ արտասանած խոսքերը այժմեություն ունեն, թե ոչ: Պարզ է, որ այժմեություն ունեն: Նախ այս վերջին երկու հազար տարիների ընթացքում, մեզ ծանոթ բազում թագաւորություններ, պետություններ, իշխանություններ Եվրոպայում, Ասիայում նույն ճակատագիրն են ունեցել, առավել կամ նվազ չափով: Նրանք ներքնապես բաժանվելու, ներքին պառակտումներ ունենալու, ներքնապես քայքայվելու կամ այլասերվելու հետևանքով կործանվել են: Ծճարիտ է, որ ուրիշ ազգակներ էլ պատճառ են դարձել երբեմն կամ հաճախ այս կամ այն պետության քայքայման, բայց այս ճշմարտությունը հաստատվում է ընդհանրապես բոլոր պարագաներում: Մեր Հայոց պատմության ընթացքում, հատկապես, նման երևույթներ արտահայտվել են դժբախտաբար, երբ հայկական թագաւորություններ, իշխանություններ քայքայվել են և թշնամիների ձեռքն են անցել, ներքին քայքայումների, ներքին պառակտումների, իշխանների միջև ներքին թշնամանքների պատճառով: Եվ կարծում եմ սխալ չի լինի հաստատել, թե սա՝ այս դատողությունը, ճշմարիտ է նաև մեր օրերին և երևի միշտ ճշմարիտ պիտի լինի: Զարմանալի կերպով Հիսուսի բոլոր նման մեծ դատումները, դատողություններն իսկապես, հավի-

տեճապես ճշմարիտ են եղել և՛ անցյալում, և՛ ներկայում, և՛, շատ հավանական է, ապագայում: Եվ մեր օրերին երբ մեր ազգը այսօր ինքնիշխան և առն է իր նակատագրի, հռչակած իր պետության, իր ազգային անկախության, մենք հայերս, մեր հայրենիքի բոլոր քաղաքացիները պետք է մտածեն այդ մասին, ներքին միասնությունը պահպանելու առումով, որպեսզի, Աստված չանի, որ ինչ-ինչ ներքին ծայրահեղ պառակտումների կամ անհասկացողությունների հետևանքով տկարանա մեր ազգային նորածին պետությունը, նույնիսկ ավերվի կամ քայքայվի: Մանավանդ մեր պայմաններում, երբ ուրիշ ազդակներ էլ կան արտաքին, որոնք աննպաստ են մեր ժողովրդի գոյատևման համար այս աշխարհագրական դիրքում:

Ահա թե ինչու մեր աղոթքը պետք է լինի, իբրև Հայ Եկեղեցի, իբրև Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցի, որ թեև ժողովրդավարական ղեկավարման պայմաններում, բազմակուսակցական դրության պայմաններում, բնական տարակարծություններ և վեճեր լինեն (դա հատուկ է ամեն ժողովրդավարական դրության), բայց պետք է իմաստությունը ունենանք՝ իբրև ժողովուրդ պահպանելու մեր միասնությունը հիմնական հարցերի շուրջ, հիմնահարցերի շուրջ, որպեսզի խուսափենք այդ վտանգից, որին ակնարկում է մեր Տերը՝ Հիսուս Քրիստոս:

Մենք, և ես անձնապես՝ իբրև առաջին սպասավորը Հայաստանյայց Եկեղեցվո, միշտ իմ պարտքն եմ համարել մեր ժողովրդին, մեր ժողովրդի ղեկավարներին թե՛ անցյալում, թե՛ հիմա կոչ անել միասնության, համերաշխ գործակցության և եղբայրության: Այդ պայմաններում է միայն, որ մեր ցավոտ հարցերը կարող են հետզհետե բարվոք լուծվել: Եվ շարունակելով իմ միտքը ուզում եմ այս միասնության գաղափարը տարածել ոչ միայն Հայաստանի քաղաքացիների, այլ նաև Հայաստանի տարածքից դուրս ապրող մեր ժողովրդի գավակների վրա, որոնք անբաժան մասն են կազմում մեր ազգին: Այսօր գրեթե մեր ժողովրդի կեսը ապրում է Հայաստանի սահմաններից դուրս, ունենք թե՛ ներքին, թե՛ արտաքին սփյուռք: Ահավասիկ այս ամբողջի վրա, իմ կարծիքով, պետք է տարածվի միասնության գիտակցությունը, որովհետև նաև արտասահմանի հայությունը, մանավանդ արտաքին սփյուռքը և՛ քաղաքական տեսակետից, և՛ տնտեսական, և՛ այլ տեսակետներից կարող է իր նպաստը բերել հայրենիքի հարցերի բարվոք լուծման: Եվ այս վերջին երեք տարիներին, այս տագնապալի շրջանին արտաքին սփյուռքը բավարար չափով իր օգնության ձեռքը երկաթեց մեր աղետյալ ժողովրդին, մանավանդ երկրաշարժից հետո և մինչև այսօր: Ես այս մասին խոսում եմ հիմա այն տպավորության տակ, որ հենց նոր այդպիսի օգնության, կարևոր մի օգնության առջև ենք գտնվում, ուղղակի նախաձեռնությամբը Միացյալ Նահանգաց Հայ Առաքելական Եկեղեցու արևելյան թեմի Առաջնորդության, թեմական խորհրդի և ժողովրդի, անմիջական ղեկավարությանը ներքո թեմի առաջնորդ Խաժակ եպիսկոպոս Պարսամյանին, որոնք վերջերս այդ նախաձեռնությունը հանձն առան և ամերիկյան կառավարության հետ պայմանագիր կնքեցին, որով Միացյալ Նահանգաց Կառավարությունը տրամադրում է 15 միլիոն դոլար, որպեսզի այս ձմեռվա ընթացքին սննդամթերք ուղարկի Հայաստան՝ աղետյալ շրջաններին, հիվանդանոցներին, զրկյալներին և կարիքավորներին: Նրանք իրենց առաջին առաքումը կատարեցին մի քանի օրեր առաջ, հեռուստացույցից էլ ցույց տվեցին, և եկան այստեղ անձնապես այդ սննդամթերքի հետ Արևելյան թեմի եկեղեցու ներկայացուցիչները հանձնին Հայկազուն

ծ. վրդ. Նաջարյանի և պրն. Զոն Կազիսի, որոնք այստեղ ներկա են հիմա, և ուրիշ չորս սարկավագների, որպեսզի նրանք անձամբ նաև մասնակցեն այդ սննդամթերքի բաժանման, կազմակերպման և այլ կարգապահական հարցերի, որպեսզի այդ օգնությունները ուղղակի կերպով իրենց նպատակին ծառայեն: Անշուշտ այդ կազմակերպությունը արդեն սկսած է գործել անմիջական գործակցությամբ մեր պետական իշխանության ներկայացուցիչների հետ: Ահա այսպիսով տեսեք միասնության մի սքանչելի ապացույց ևս մեր օրերին, որ ես ուզում եմ ընդգծել: Սա նշանակում է, որ իրապես մեր ազգը, թե՛ մեր երկրում և թե՛ արտասահմանում նույն ժողովուրդն է միասնական, միասին մտածող, միասին ուրախացող և միասին տխրող՝ տվյալ պայմաններում: Եվ մենք մխիթարված ենք իբրև այդ Եկեղեցու ծառայող, որ խորքում թեև երբեմն տարբեր տպավորություններ ունենում ենք, անցողակի տպավորություններ, բայց հիմնականում, հիմնահարցերում մեր ժողովուրդը մնում է մեկ անբաժան, միասնական, մեկ սիրտ, մեկ հոգի նաև մեկ պայքարի մղված, մեկ բռնցքով ամրապնդված, որպեսզի այս դժվարին պայմաններում մեր ազգը հասնի վերջապես իր երազանքների ամբողջական իրականացման, հասնի վերջապես արդարության և խաղաղության նավահանգիստ:

Ահավասիկ այս բարի լուրով ես վերջացնում եմ իմ այսօրվա խոսքը, սիրելիներ, և մաղթում եմ ձեզ բոլորիդ հոգվո և մարմնո քաջառողջություն, ուժ, եռանդ, համբերատար ոգի և միշտ լավատեսություն: Հավատում ենք որ Աստված, մեր հայրերի Աստվածը միշտ կմնա մեզ օգնական, պահապան և մարտակից այժմ և միշտ հավիտյանս հավիտենից, ամեն:

